

Stosunek do szczepień przeciw COVID-19 w maju

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W ostatnich tygodniach program szczepień przyspieszył, a liczba nowych zakażeń wirusem SARS-CoV-2 spadała. W dniu 9 maja ruszyła rejestracja na szczepienia dla 18-latków, a od 17 maja Narodowy Program Szczepień został rozszerzony o młodzież w wieku 16 i 17 lat. W maju rozpoczęły się również zgłoszenia na szczepienia w zakładach pracy. Ponadto skrócony został czas między dawkami szczepień – wszystkie preparaty będzie można przyjmować po minimum 35 dniach od pierwszego szczepienia – oraz przyspieszone zostało szczepienie ozdowieńców, którzy będą mogli się szczepić po 30 dniach, a nie, jak dotąd, po trzech miesiącach od daty otrzymania dodatniego wyniku testu.

W naszym majowym badaniu¹ po raz kolejny zapytaliśmy respondentów o ich stosunek do szczepień przeciw COVID-19, ocenę ich organizacji, a także o przebycie zakażenia koronawirusem. Interesowało nas, jak duża część społeczeństwa zyskała już jakąś odporność na koronawirusa.

STOSUNEK DO SZCZEPIEŃ

Z deklaracji badanych wynika, że więcej niż co trzeci z nich zaszczepił się już przynajmniej jedną dawką (36%), nieco mniejsza grupa chciałaby się zaszczepić (33%), natomiast co czwarty ankietowany nie ma takiego zamiaru (25%). Relatywnie niewielu nie ma sprecyzowanego stosunku do szczepień (6%).

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (372) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

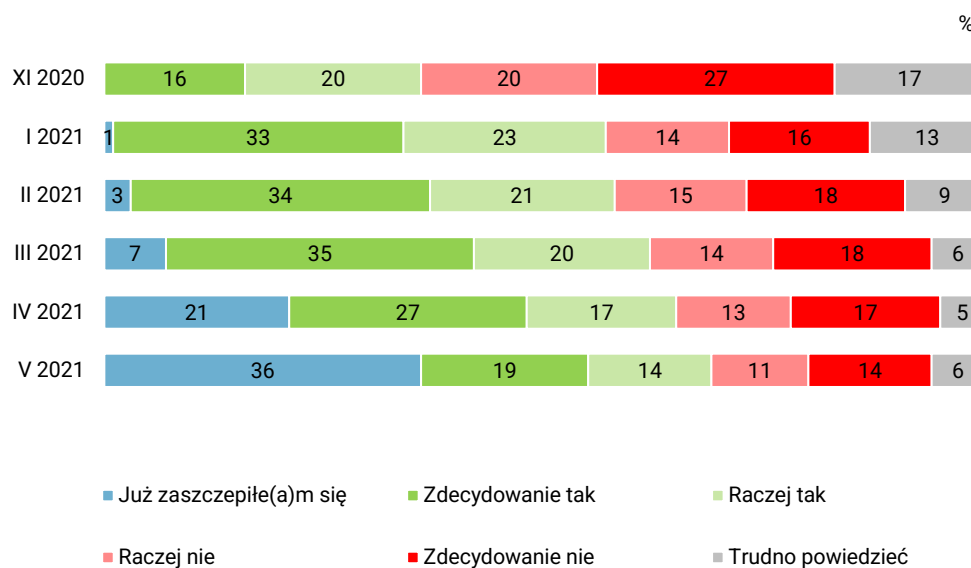
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 6 do 16 maja 2021 roku na próbie liczącej 1163 osoby (w tym: 54,8% metodą CAPI, 30,0% – CATI i 15,2% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

W porównaniu z pomiarem kwietniowym bardzo wyraźnie przybyło zaszczepionych przynajmniej jedną dawką (wzrost z 21% do 36%), a ubyło deklarujących zamiar zaszczepienia (z 44% do 33%) i tych, którzy nie chcą się szczepić (z 30% do 25%). Obecnie odsetek respondentów deklarujących niechętny stosunek do szczepień przeciw COVID-19 jest najniższy od listopada (25%), od kiedy monitorujemy tę kwestię, natomiast odsetek badanych przychylnie do nich nastawionych – już zaszczepionych bądź deklarujących taki zamiar – najwyższy (69%).

CBOS

RYS. 1. Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?*

* W listopadzie, gdy szczepionka przeciw COVID-19 nie była jeszcze dostępna, treść pytania była następująca: Gdyby była dostępna szczepionka przeciw COVID-19, to czy zaszczepił(a)by się Pan(i) przeciw tej chorobie?

Bardziej przychylnie niż pozostali nastawienie do szczepień deklarują mieszkańcy największych miast (jedynie 13% nie chce się zaszczepić), absolwenci wyższych uczelni (19% nie chce się szczepić) oraz badani z gospodarstw domowych o dochodach *per capita* wynoszących co najmniej 2000 zł (20%–21% w zależności od kategorii nie chce się szczepić). Bardzo wyraźnie stosunek do szczepień różnicuje wiek. Mniej przychylnie nastawienie do szczepień deklarują młodszy badani. Ponad dwie piąte najmłodszych, w wieku od 18 do 29 lat, nie zamierza skorzystać z tej formy uodpornienia (41%). W grupach społeczno-zawodowych najlepszy stosunek do szczepień deklarują emeryci (12% nie chce się szczepić), kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (17%) oraz pracujący na własny rachunek (17%).

TABELA 1

Wiek	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już zaszczepiłem(a) się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
70 lat i więcej	16	12	70	2
60–69	29	15	53	3
50–59	32	24	36	8
40–49	40	27	24	9
30–39	38	33	20	10
18–29 lat	38	41	16	6

Nastawienie do szczepień bardzo wyraźnie zależy od obaw związanych z ryzykiem zarażenia się koronawirusem. Badani, którzy bardziej obawiają się zakażenia, mają bardziej przychylny stosunek do szczepień.

TABELA 2

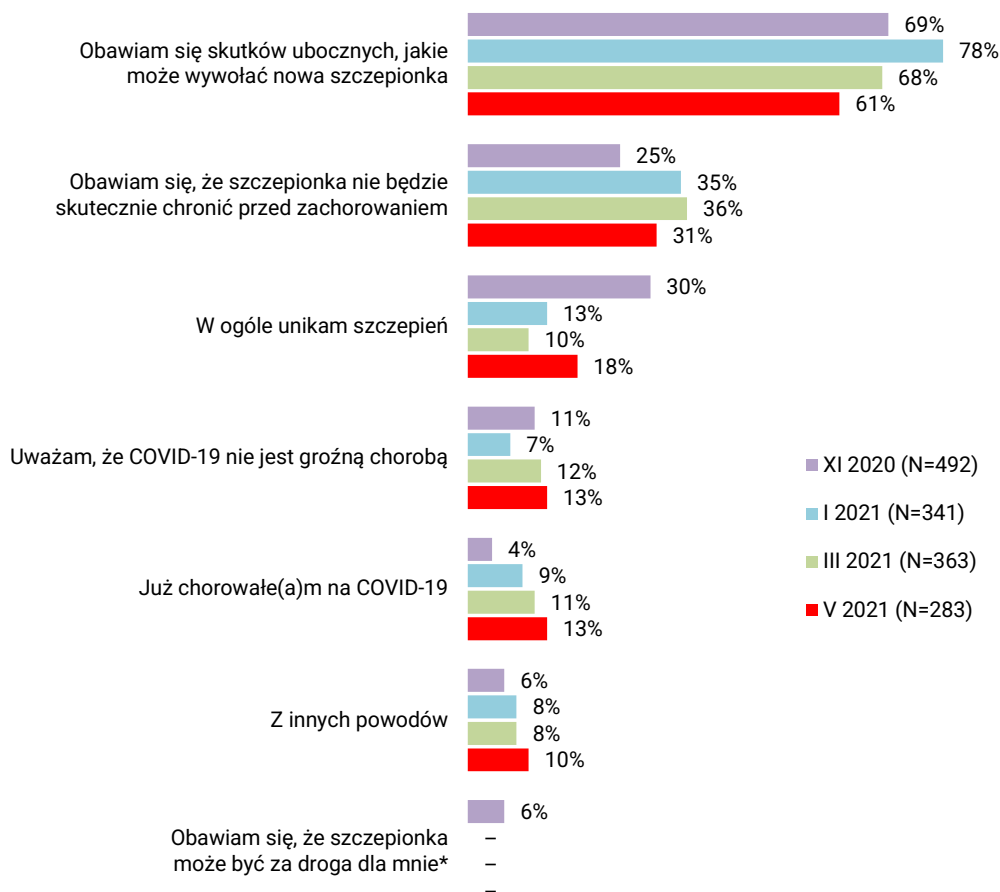
Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?*	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już zaszczepiłem(a) się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	33	9	55	3
Tak, trochę się boję	39	13	39	8
Nie, raczej się nie boję	29	36	28	6
Nie, w ogóle się nie boję	22	50	22	6

* Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Badanych, którzy nie chcą się szczepić, zapytaliśmy o powody takiej decyzji. Podobnie jak w marcu i styczniu, ankietowani nie zamierzają się szczepić przede wszystkim dlatego, że obawiają się skutków ubocznych, jakie może wywoływać nowa szczepionka (61%), a w drugiej kolejności obawiają się jej niskiej skuteczności (31%). Zaznaczyć jednak należy, że obie główne przyczyny artykułowane są relatywnie rzadziej niż w marcu, gdy ostatni raz pytaliśmy o tę kwestię. Częściej natomiast niż dwa miesiące temu respondenci swoje nastawienie uzasadniają ogólną niechęcią do szczepień (18%). Stosunkowo niewielu rezygnuje ze szczepienia dlatego, że uważa, iż COVID-19 nie jest groźną chorobą (13%), bądź dlatego, że już przeszli tę chorobę (13%). Co dziesiąty badany niezamierzający się szczepić podał inne uzasadnienie – najczęściej wymieniany był brak zaufania do nowych szczepionek ze względu na krótki czas ich powstawania, krótki okres testowania i brak wiedzy na temat ich długofalowych konsekwencji. Niewielka część respondentów nie chce się szczepić ze względu na alergię lub inne swoje choroby lub – przeciwnie – ze względu na bardzo dobry stan zdrowia.

**RYS. 2. Dlaczego nie chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?
Z poniższej listy proszę wybrać maksymalnie dwa najważniejsze powody**

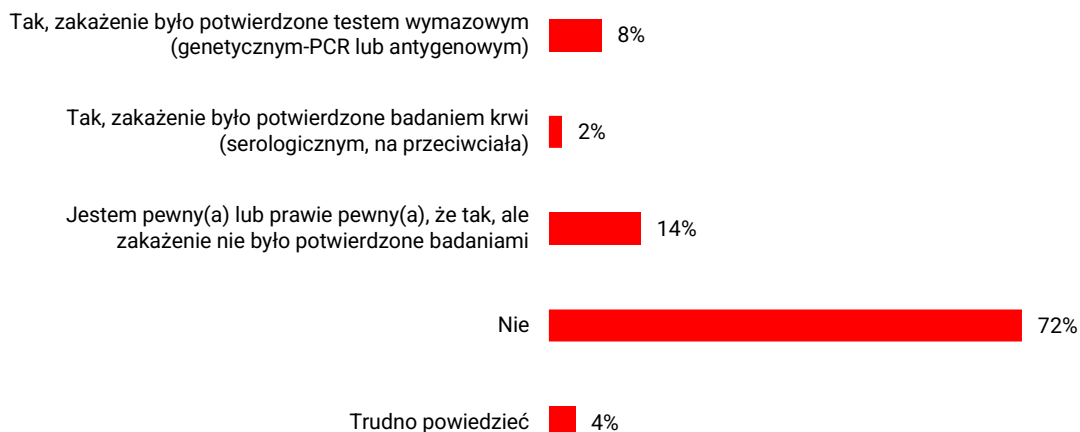
ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE NIE CHCĄ SIĘ SZCZEPIĆ

* W styczniowym badaniu odpowiedź „Obawiam się, że szczepionka może być za droga dla mnie” została usunięta, gdyż zgodnie z Narodowym Programem Szczepień przyjętym w grudniu przez rząd szczepionki są darmowe

W celu sprawdzenia, jaka część społeczeństwa, niezależnie od szczepień, jest już w jakimś stopniu odporna na koronawirusa, zapytaliśmy badanych, czy przeszli już zakażenie wirusem SARS-CoV-2. Co dziesiąty ankietowany zadeklarował, że przeszedł już zakażenie, które zostało potwierdzone testem. W przypadku 8% był to test wymazowy genetyczny-PCR lub antygenowy, a w przypadku 2% zakażenie zostało potwierdzone badaniem krwi na przeciwciała. Dalsze 14% respondentów jest pewne lub prawie pewne, że przeszło zakażenie, lecz nie było to potwierdzone badaniami, natomiast zdecydowana większość deklaruje, że nie przeszła jeszcze zakażenia (72%). Jedynie nieliczni nie mają sprecyzowanego zdania na ten temat (4%). Podkreślić należy, że podstawą naszych analiz nie są badania medyczne bazujące na testach laboratoryjnych, lecz badania sondażowe opierające się na deklaracjach ankietowanych. Nie mamy zatem pewności, czy i w jakim stopniu respondenci, którzy przeszli zakażenie, są zabezpieczeni przed ponownym zarażeniem się i dalszą transmisją wirusa.

RYS. 3. Czy przeszedł(przeszła) Pan(i) zakażenie koronawirusem?

TABELA 3

Podział populacji dorosłych ze względu na przebyte zakażenie koronawirusem i stosunek do szczepień

Czy przeszedł(przeszła) Pan(i) zakażenie koronawirusem?	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już zaszczepiłem się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, zakażenie było potwierdzone testem wymazowym lub badaniem krwi	4	2	3	1
Jestem pewny(a) lub prawie pewny(a), że tak, ale zakażenie nie było potwierdzone badaniami	5	5	4	1
Nie	22	17	28	5
Trudno powiedzieć	1	2	1	0

Uwzględniając zarówno deklaracje dotyczące szczepień, jak i przebytych zakażeń można szacować, że obecnie nieco ponad połowa badanych (54%) jest mniej lub bardziej odporna na zakażenie koronawirusem – 36% badanych zaszczepiło się (w tym 7% deklaruje, że przeszło zakażenie koronawirusem), a dodatkowo 18% deklaruje, że przeszło zakażenie koronawirusem (w tym 7% potwierdziło zakażenie testem, a 11% jest pewne lub prawie pewne, że przeszło zakażenie). Jeśli uwzględnić tylko tych, których zakażenie zostało potwierdzone testem, to odsetek ten spada z 54% do 43%. Biorąc pod uwagę fakt, że część osób przeszła zakażenie bezobjawowo, nie wiedząc o tym, szacowany odsetek posiadających jakąś odporność mieszczący się w przedziale od 43% do 54% może być zaniżony. Pozostaje oczywiście kwestią otwartą, wykraczającą poza ramy tego sondażu, stopień uodpornienia, który jest zależny od indywidualnych czynników, liczby przyjętych dawek szczepionki,

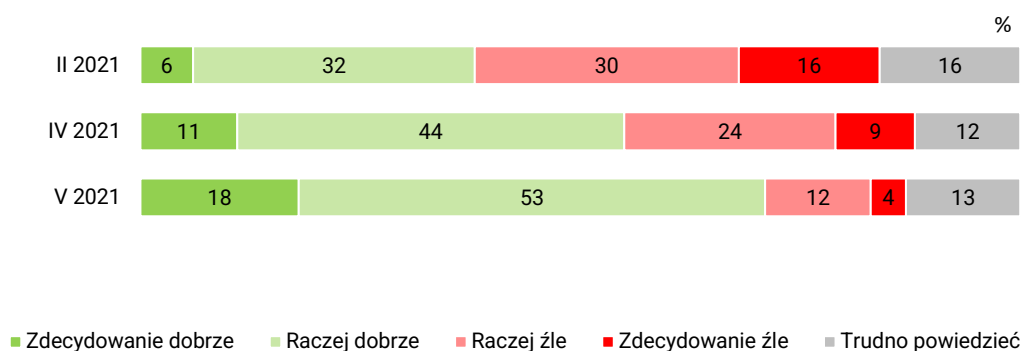
czasu, jaki upłynął od szczepienia bądź od infekcji. Zakładając, że zaszczepią się wszyscy deklarujący taki zamiar, odsetek w jakimś stopniu odpornych wzrośnie do 77% (a jeśli uwzględnić tylko tych, których zakażenie zostało potwierdzone testem – do 71%).

OCENA ORGANIZACJI SZCZEPIEŃ

Zdecydowana większość badanych (71%) jest zadowolona z organizacji szczepień, a jedynie co szósty (16%) ocenia ją źle i zbliżona grupa respondentów (13%) nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat. Już po raz drugi z kolei odnotowujemy wyraźną poprawę ocen organizacji szczepień. W lutym, gdy pierwszy raz pytaliśmy o tę kwestię, opinie na ten temat były podzielone, lecz przeważali niezadowoleni. W kwietniu zadowoleni już wyraźnie przeważali nad niezadowolonymi, a w maju ta przewaga jeszcze powiększyła się.

CBOS

RYS. 4. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) organizację szczepień przeciw Covid-19?

Z analizy różnicowań społeczno-demograficznych wynika, że częściej niż inni pozytywnie na temat organizacji szczepień wypowiadają się starsi respondenci (79% badanych w wieku 65 lat i więcej), z wykształceniem zasadniczym zawodowym (76%), mieszkańcy wsi (74%), a także największych miast (73%).

Opinie na temat organizacji szczepień najsilniej powiązane są jednak z poglądami politycznymi oraz ze stosunkiem do szczepień. Lepiej oceniają ją osoby, które już się zaszczepiły, oraz te, które chcą się jeszcze zaszczepić. Niechęć do szczepień koresponduje z niezadowolaniem z organizacji szczepień. Respondenci, którzy w sposób zdecydowany deklarują, że nie chcą się zaszczepić, postrzegają ją najbardziej krytycznie.

TABELA 4

Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?*	Jak, ogólnie rzecz biorąc, Pan(i) ocenia organizację szczepień przeciw COVID-19?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Już zaszczepiłem(a) się (przynajmniej jedną dawką)	82	13	5
Zdecydowanie tak	80	14	6
Raczej tak	73	14	13
Raczej nie	56	19	25
Zdecydowanie nie	47	27	26

* Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Zadowolenie z organizacji szczepień wyraźnie lepiej niż inni postrzegają badani identyfikujący się z prawicą (81%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych – wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem). Z kolei respondenci o lewicowych poglądach politycznych (26%), a także zwolennicy ugrupowań opozycyjnych – w szczególności Koalicji Obywatelskiej, Lewicy oraz ruchu Polska 2050 Szymona Hołowni – częściej niż pozostali oceniają ją negatywnie.

TABELA 5

Na kandydata której partii / ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Jak, ogólnie rzecz biorąc, Pan(i) ocenia organizację szczepień przeciw COVID-19?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	89	4	6
Polska 2050 Szymona Hołowni	67	26	7
Lewica	65	27	8
Koalicja Obywatelska	62	28	11
Konfederacja Wolność i Niepodległość	58	21	21

***

Ponad dwie trzecie dorosłych Polaków ma przychylne nastawienie do szczepień przeciw COVID-19, w tym ponad jedna trzecia zaszczepiła się już przynajmniej jedną dawką i jedna trzecia chciałaby się jeszcze zaszczepić. W stosunku do kwietnia zmniejszył się odsetek ankietowanych, którzy nie chcą się szczepić, i jest on obecnie najniższy od listopada. Aktualnie co czwarty badany nie ma takiego zamiaru, a główną przyczyną niechęci do szczepień przeciw COVID-19 są obawy związane ze skutkami ubocznymi, jakie może wywoływać szczepionka, a w drugiej kolejności – wątpliwości dotyczące jej skuteczności.

W ciągu ostatniego miesiąca bardzo wyraźnie wzrosło zadowolenie z organizacji szczepień. Obecnie zdecydowana większość respondentów ocenia ją dobrze, a niezadowoleni są w mniejszości.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka